Opinjoni ta'l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "It-Tielet rapport dwar il-koeżjoni ekonomika u soċjali- Sħubija ġdida għall-Koeżjoni-konverġenza, kompetittività u kooperazzjoni"

(COM(2004) 107 final)

(2004/C 302/14)

Fit-8 ta' Diċembru l-Kummissjoni Ewropea ddeċidet li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, skond Artikolu 262 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar "It-Tielet rapport dwar il-koeżjoni ekonomika u soċjali-Sħubija ġdida għall-Koeżjoni-konverġenza, kompetittività u kooperazzjoni".

Is-Sezzjoni dwar l-Unjoni Ekonomika u Monetarja, koeżjoni ekonomika u soċjali, li kienet responsabbli mit-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat dwar dan is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fit-8 ta' Ġunju 2004. Ir-rapporteur kien Is-Sur Barros Vale.

Matul is-sessjoni plenarja Nru 410 tat-30 ta' Ġunju u l-1 ta' Lulju (sessjoni tat-30 ta' Ġunju) il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-Opinjoni segwenti b'118 vot favur, u 5 astensjonijiet:

1. Introduzzjoni

1.1 It-tielet rapport dwar il-koeżjoni ekonomika u soċjali, li jġib l-isem – "Partnership ġdid għall-koeżjoni – konverġenza, kompettività, kooperazzjoni" jippreżenta l-bilanċ tal-politika ta' koeżjoni fl-Unjoni Ewropea (UE), u partikolarment tal-progressi miksuba f'termini ekonomiċi, soċjali u territorjali, kif ukoll tal-prospetti għall-futur.

1.2 Id-dokument huwa bażikament strutturat f'erba' taqsimiet, li magħhom irid jiżdied sommarju tar-rapport (ippreżentat f'dawn il-paġni inizjali), kif ukoll proposta ta' riformi tal-politika ta' koeżjoni (preżenti fil-konklużjoni):

— L-ewwel taqsima – Koeżjoni, kompetittività, xogħol u żvilupp – Sitwazzjoni u tendenzi;

— It-tieni taqsima – L-impatt tal-policies ta' l-Istati membri fuq il-koeżjoni;

— It-tielet taqsima – L-impatt tal-policies komunitarji – kompetittività, xogħol u koeżjoni;

— Ir-raba' taqsima - Impatt u valur miżjud tal-politika strutturali.

1.3 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew jilqa' b'mod favorevoli r-riżultati akkwistati dawn l-aħħar snin b'din il-politika, li hi waħda fundamentali fl-Unjoni Ewropea. Hu jikkonsidra li l-proposti li jinstabu fir-rapport jikkorrispondu ma' l-għanijiet imressqa mill-KESE fid-dokumenti li hu adotta suċċessivament.

1.3.1 B'konnessjoni ma' dan, il-KESE hu sodisfatt li l-Kummissjoni ma segwietx ċerti teżijiet li jirrakkomandaw bi sħiħ nazzjonalizzazzjoni mill-ġdid tal-politika ta' koeżjoni.

1.4 Minħabba l-komplessità u d-diversità ta' l-elementi diskussi mir-rapport, sabiex l-opinjonijiet ikunu espressi b'mod ċar, kien deċiż li hawn hekk tkun segwita l-istruttura tar-rapport tal-Kummissjoni u b'diskussjoni ta' l-evalwazzjoni ta' l-evoluzzjonijiet miksuba u tal-prospettivi tal-futur fil-konklużjoni.

2. L-ewwel taqsima – Koeżjoni, kompetittività, xogħol u żvilupp – Sitwazzjoni u tendenzi

2.1.1 Skond il-bażi ta' riżultati statistiċi differenti, ir-rapport javviċina l-istat tal-koeżjoni fl-Ewropa, taħt is-sezzjonijiet ekonomiċi, soċjali u territorjali tagħha, notevolment f'dak li jikkonċerna l-effetti posittivi dwar il-konverġenza.

2.2 Id-dokument janalizza b'mod dettaljat il-progressi tal-"pajjiżi tal-koeżjoni" lejn konverġenza reali, skond il-bażi ta' informazzjoni relattivi għal 2001, għalkemm ċerti banek ta' data jirreferu għal 2002; hu wara jabbozza xi prospettivi. L-analiżi tinfirex ukoll fuq is-sitwazzjoni tal-koeżjoni fl-Ewropa mkabbra.

2.3 Fost l-oqsma diskussi f'din it-taqsima tar-rapport, insibu prinċipalment: l-iżvilupp tal-produzzjoni u x-xogħol fil-pajjiżi tal-koeżjoni għal dawn l-aħħar snin meta jitqabblu mal-bqija ta' l-UE u l-evoluzzjoni matul dawn l-aħħar għaxar snin tad-differenzi kbar bejn ir-reġjuni fl-Ewropa ta' 15, b'enfasi partikolari fuq ir-reġjuni li jaqgħu taħt Objective 1. Ir-rapport fih ukoll analiżi ta' l-iżvilupp ekonomiku riċenti fl-Istati membri ġodda. Ir-rapport janalizza l-kapaċitajiet diverġenti fi ħdan dawn il-pajjiżi u l-fatt li sabiex dawn il-pajjiżi javviċinaw il-livelli ta' dħul ta' l-UE, rati għolja ta'żvilupp huma neċessarji għal ħafna żmien.

2.4 Ix-xjuħija tal-popolazzjoni Ewropea, il-fatturi deċiżivi tal-kompetittività, l-iżvilupp u x-xogħol, notevolment l-innovazzjoni u t-tagħrif, kif ukoll il-protezzjoni ta' l-ambjent fl-istruttura ta' l-għanijiet a' Göteborg, jidħru fost l-aspetti enfasizzati f'din it-taqsima tar-rapport.

2.5 *Konsiderazzjonijiet ta' natura ġenerali*

2.5.1 Matul dawn l-aħħar sentejn, b'mod partikolari t-tieni nofs tad-Disgħinijiet, il-koeżjoni nazzjonali u reġjonali għamlet progressi sensibbli, billi naqqset id-differenzi kbar kemm bejn il-pajjiżi kif ukoll bejn ir-reġjuni ta' l-UE. Għaldaqstant, il-koeżjoni bejn l-Istati membri kienet ogħla minn dik tar-reġjuni.

2.5.2 Minkejja l-kontribuzzjoni posittiva tal-Fondi Strutturali, u minkejja l-progressi milħuqin, xorta waħda għad baqa' differenzi relattivi u sinifikanti f'termini ta' prosperità/riżultati ekonomiċi, li jirriflettu l-problemi strutturali ta' ċerti pajjiżi/reġjuni.

2.5.3 Għad hemm ukoll bosta problemi fil-livell tal-kompetittività tar-reġjuni żvantaġġjati. Ċerti reġjuni ta' l-Ewropa għadhom wisq iżolati, ma għandhomx biżżejjed ħaddiema kkwalifikati u investimenti u ma għandhomx il-mezzi li jagħtuhom l-aċċess biex isiru soċjetà ta' informatika.

2.5.4 Fil-koeżjoni soċjali ta' l-impjiegi, l-iżviluppi jidhru inqas:

2.5.4.1 Il-qgħad għal tul ta' żmien għadu għoli;

2.5.4.2 Żvilupp limitat, fl-2001, tax-xogħol fl-Unjoni Ewropea bi 15, assoċjat ma' tnaqqis fix-xogħol, dawn l-aħħar snin, fil-pajjiżi kandidati, ikkontribwixxa biex ikunu aktar u aktar enfasizzati d-differenzi kbar fir-reġjuni;

2.5.4.3 Iż-żieda naturali tal-popolazzjoni qed tonqos f'bosta reġjuni Ewropej u huwa previst li hija se tkompli tonqos fis-snin li ġejjin (ħlief f'ċerti eċċezzjonijiet, il-proġezzjonijiet demografiċi jindikaw tnaqqis fl-Istati Membri differenti u fil-pajjiżi li qed jissieħbu);

2.5.4.4 Fattur aktar importanti f'termini ta' impjiegi: il-popolazzjoni li tista' tkun impjegata qed tonqos b'mod aktar mgħaġġel mill-popolazzjoni globali. Il-proġezzjonijiet għal 2025 jindikaw li l-persuni li se jkollhom aktar minn 50 sena se jikkostitwixxu sa dak iż-żmien 35 % tal-popolazzjoni li tista' tkun impjegata fl-UE bi 15, kontra 26 % fis-sena 2000. Din is-sitwazzjoni se tkun akkumpanjata b'żieda kontinwa tal-proporzjoni tal-persuni li jkunu qabżu 'l fuq minn 65 sena;

2.5.4.5 Il-figuri juru wkoll żieda fir-rata ta' persuni anzjani dipendenti. Fl-UE bi 15, l-anzjani ta' 65 sena jew aktar jirrappreżentaw attwalment kważi 25 % tal-popolazzjoni li tista' tkun impjegata, fi kliem ieħor, hawn erba' persuni li għandhom l-età tagħhom bejn il-15 u l-65 sena għal kull persuna rtirata mix-xogħol. Fl-2025, dan il-persentaġġ se jitla' għal 36 %, jiġifieri anqas minn tliet persuni li jistgħu jkunu impjegati għal kull persuna rtirata. Fil-pajjiżi kanditati, il-proporzjon se jitla' għal minn anqas minn 20 % għal aktar minn 30 %.

2.5.4.6 Ir-rapport jiġbed xorta waħda l-attenzjoni dwar il-fatt li din l-informazzjoni ma tindikax kemm persuni li jistgħu jkunu impjegati se jkunu impjegati sabiex jagħmlu tajjeb għal persuni anzjani ta' 65 sena u aktar (fl-2002, 64 % tal-popolazzjoni li tista' tkun impjegata kienet imħaddma fl-Unjoni bi 15, din ir-rata kienet ta' 56 % fil-pajjiżi kandidati, b'differenzi kbar bejn il-pajjiżi u r-reġjuni).

2.5.5 Ir-rapport jiġbed l-attenzjoni dwar il-fatt li d-differenzi kbar li jeżistu bejn pajjiżi u bejn reġjuni fl-Unjoni Ewropea, kemm f'termini ta' dħul kif ukoll ta' xogħol, se jkomplu jikbru iżjed ma' l-adeżjoni ta' l-Istati membri ġodda f'Mejju 2004. Dawn il-pajjiżi kellhom rati ta' żvilupp għoli, iżda l-PGD tagħhom għal kull abitant, u f'ħafna każijiet, ir-rata ta' l-impjieg tagħhom hija ħafna anqas għolja mill-medja tal-15.

2.5.6 Minħabba ż-żieda fl-interdipendenza li teżisti f'termini ta' kummerċ u ta' investiment, l-iżvilupp ekonomiku fl-Istati membri ġodda se jkun jista' joħloq rata għolja ta' żvilupp għall-UE kollha. Il-vantaġġi tiegħu se jkunu b'mod partikulari jinħassu fil-Ġermanja u fi Franza.

2.5.7 F'Unjoni Ewropea mkabbra, se jkun possibbli li jinqasmu l-pajjiżi fi tliet gruppi skond il-PGD tagħhom għal kull abitant f'termini ta' PPS:

— l-ewwel grupp, ifformat minn tnax mill-ħmistax-il Stat membru attwali, se jkollu PGD għal kull abitant li jkun b'mod ċar aktar superjuri għall-medja ta' l-UE (b'10 % jew aktar);

— fit-tieni grupp ta' seba' pajjiżi, ifformat minn tliet Stati membri li attwalment huma membri, Spanja, il-Portugall, u l-Greċja u minn Ċipru, is-Slovenja, Malta u r-Repubblika Ċeka, li l-PGD tagħhom għal kull abitant se jkun bejn 73 % u 92 % tal-medja ta' l-UE b'25;

— fit-tielet grupp ta' tmien pajjiżi (fosthom il-Bulgarija u r-Rumanija), li l-PGD tagħhom għal kull abitant se jkun inferjuri għal 60 % tal-medja komunitarja.

2.5.8 Fit-taqsima tar-rapport iddedikata għall-koeżjoni territorjali, ġie magħruf li l-kooperazzjoni bejn ir-reġjuni, fid-dimeszjonijiet ta' bejn il-fruntieri, ta' bejn in-nazzjonijiet u interreġjonali, ikkontribwit b'mod importanti biex ikun inkoraġġut żvilupp ibbilanċjat ta' territorju komunitarju.

2.5.9 Dwar il-fatturi deċiżivi ta' l-iżvilupp u tal-kompetittività, ir-rapport jistqarr li hemm persistenza ta' asimmetrija reġjonali:

— fil-livell tar-riżorsi umani, ir-reġjuni inqas sinjuri għandhom rata aktar għolja ta' dawk li jħallu s-sistema skolastika kmieni, ir-rata ta' parteċipazzjoni f'taħriġ kontinwu hija ħafna aktar baxxa fil-pajjiżi ta' koeżjoni, bl-eċċezzjoni ta' l-Irlanda, u f'ħafna każijiet, għadha aktar baxxa fil-pajjiżi kandidati;

— ir-rapport jippreżenta indikaturi differenti li juru differenza kbira u għolja bejn il-pajjiżi ta' l-UE bi 15 f'dak li għandu x'jaqsam ma' l-attivitajiet ta' innovazzjoni. L-ispejjeż għar-riċerka u għall-iżvilupp (R&D) jikkonfermaw id-dewmien tar-reġjuni biex jilħqu l-livell ta' Objective One (fis-settur ta' l-intrapriżi, l-ispejjeż għar-riċerka u għall-iżvilupp (R&D) mqabbla mal-PGD ma jilħqux il-medja Ewropea, b'livell bil-kemm għolha aktar minn 1/5 ta' din ta' l-aħħar).

2.5.9.1 Fil-pajjiżi kandidati, l-ispejjeż għar-riċerka u għall-iżvilupp (R&D) mqabbla mal-PGD huma anqas mill-biċċa l-kbira tal-pajjiżi ta' l-UE bi 15, u kemm kemm aktar għolja minn dawk tar-reġjuni li jaqgħu taħt Objective 1.

2.5.9.2 Kif inhu l-każ fl-UE bi 15, wieħed jinnota wkoll li fil-livell tal-pajjiżi tat-tkabbir hemm relattivament konċentrazzjoni ta' l-ispejjeż għar-riċerka u għall-iżvilupp (R&D) fir-reġjuni l-aktar sinjuri.

2.5.9.3 Id-differenzi kbar reġjonali jippersistu ukoll f'termini ta' aċċess għat-teknoloġija ta' l-informatika u tat-telekomunikazzjoni.

2.5.10 Ir-rapport jagħmel ukoll referenza għan-neċessità li jkunu stabbiliti kondizzjonijiet determinati sabiex jintlaħaq żvilupp reġjonali għal tul ta' żmien, kif ukoll li jkunu segwiti strateġiji li jinkoraġġixxu x-xogħol. Fil-livell nazzjonali, hu jenfasizza n-neċessità li jkun iggarantit ambjent makro-ekonomiku xieraq għall-istabbilità u għall-iżvilupp kif ukoll sistema fiskali u statutorja li tinkoraġġixxi l-intrapriżi. Fil-livell reġjonali, ir-rapport jenfasizza n-neċessità li jkun hemm disponibbli infrastrutturi fiżiċi u ħaddiema kkwalifikati b'mod partikolari fir-reġ–juni li jaqgħu taħt Objective 1 filwaqt li fil-pajjiżi kandidati, fejn għadhom jippersistu differenzi kbar f'dawn iż-żewġ oqsma, hu jenfasizza b'mod partikulari n-neċessità li r-reġjuni jagħqdu ġabra ta' kondizzjonijiet b'mod aktar dirett li jkunu marbutin mal-fatturi intanġibbli tal-kompetittività, bħalma huma l-innovazzjoni, ir-riċerka u l-iżvilupp (R&D) u l-użu tat-TIC (Teknoloġija ta' l-Informatika u tal-Komunikazzjoni), sabiex ikunu milħuqa l-għanijiet indikati fl-istrateġija ta' Lisbona.

2.5.11 Ir-rapport isemmi wkoll l-eżistenza ta' differenzi sostanzjali bejn l-Istati membri u bejn ir-reġjuni fil-qasam tal-protezzjoni ta' l-ambjent, bl-għan li jkunu mwettqa l-għanijiet ta' Göteborg.

2.6 *Pajjiżi tal-koeżjoni*

2.6.1 L-analiżi ddettaljata dwar il-konverġenza f'termini ta' PGD għal kull abitant ta' impjiegi u ta' produttività fil-pajjiżi tal-koeżjoni, tippermetti li jkun innotat li dawn il-pajjiżi qed jippruvaw iġibu l-ħin li tilfu, bejn il-perijodu 1994-2001 huma kellhom żvilupp superjuri għal dak tal-medja fl-UE. Il-każ Irlandiż huwa użat biex ikun mogħti eżempju effettiv tal-kontribuzzjoni posittiva li għandhom il-Fondi strutturali meta huma jkunu magħqudin ma' policies nazzjonali orjentati lejn l-iżvilupp.

2.6.2 Ir-rapport jiġbed l-attenzjoni dwar id-dgħjufija li tinħass fl-iżvilupp ekonomiku fl-UE mill-pubblikazzjoni ta' l-aħħar rapport 'l hawn, dgħjufija li influwenzat b'mod inevitabbli l-koeżjoni, mhux biss għax hija reġgħet ġabet żieda ta' qgħad, iżda wkoll għax ġabet klima ta' żvantaġġ fl-insegwiment tat-tnaqqis tad-differenzi kbar fid-dħul u x-xogħol bejn ir-reġjuni..

2.6.3 It-tnaqqis ta' l-iżvilupp ekonomika fl-UE ħalliet effett kważi fuq l-Istati membri kollha. Fost il-pajjiżi tal-koeżjoni, il-Portugall jidher li hu dak li l-aktar intlaqat. Ir-rapport jevoka ukoll il-possibbiltà li jkun hemm fil-Portugall inverżjoni tat-triq ta' konverġenza lejn il-medja Ewropea, meta tkun kkonsidrata l-informazzjoni relattivi għal 2001 u jekk il-previżjonijiet għal 2004 jkunu kkonfermati.

2.6.4 Ir-rapport jindika li sa l-2001 assistejna għat-tnaqqis tad-differenzi kbar fid-dħul u fil-PGD għal kull abitant bejn ir-reġjuni li huma l-inqas sinjuri ta' l-UE (li kienu l-miri prinċipali tal-politika ta' koeżjoni) u r-reġjuni l-oħra. Mhux possibbli li ssir diskussjoni dwar dak li seħħ mis-sena 2001 'l hawn, għaliex ma għandniex f'dispozizzjoni tagħna informazzjoni aktar riċenti dwar ir-reġjuni.

2.7 *Pajjiżi kandidati*

2.7.1 Wieħed jinnota differenzi kbar f'termini ta' PGD għal kull abitant bejn ir-reġjuni tal-pajjiżi kandidati. Fir-Repubblika Ċeka u fl-Islovakja, 20 % tal-popolazzjoni li tgħix fir-reġjuni l-aktar sinjuri għandha dħul li hu d-doppju għal dak ta' l-20 % tal-popolazzjoni li tgħix fir-reġjuni l-aktar fqar.

2.7.2 Hu spjegat fir-rapport li sabiex il-livell ta' dħul ta' dawn il-pajjiżi javviċina l-livell tad-dħul medju ta' l-UE, ir-rata ta' żvilupp tagħhom għandha tibqa' għolja għal ħafna żmien. Hu spjegat ukoll li l-iżvilupp f'dawn il-pajjiżi se jikkontribwixxi għall-iżvilupp tal-Komunità kollha, għat-tnaqqis tal-qgħad u għaż-żieda tal-koeżjoni soċjali.

2.7.3 Mill-2001, 'l hawn, wieħed jinnota tnaqqis fl-iżvilupp ekonomiku fil-pajjiżi kandidati, parti minnu attribwit għat-tnaqqis fl-iżvilupp fl-UE, is-suq prinċipali ta' esportazzjoni tagħhom, li ġab miegħu waqgħa fir-rata ta' xogħol.

2.7.4 Fl-2002, ir-rata medja ta' xogħol fl-għaxar pajjiżi kandidati kienet telgħet għal 56 %, dan iffisser livell ħafna aktar baxx mill-medja ta' l-UE b'15, li kien madwar 64 %. Fil-pajjiżi kollha kandidati, b'eċċezzjoni ta' Ċipru, ir-rata ta' xogħol hija inferjuri għall-għanijiet ddefiniti għall-Ewropa fl-istrateġija ta' Lisbona (67 % fl-2005 u 70 % fl-2010).

2.8 *It-tkabbir*

2.8.1 It-tkabbir ġab żieda fid-differenzi kbar li hemm bejn l-aktar Stati Membri sinjuri u dawk fqar Anki jekk l-Istati Membri ġodda kellhom reċentament żvilupp aktar mgħaġġel minn dak ta' l-UE bi 15, id-differenza f'termini ta' PGD għal kull abitant tibqa tidher ħafna. Fl-2002, Malta, Ċipru, ir-Repubblika Ċeka u s-Slovenja biss kellhom PGD għal kull abitant maħdum b'PPP li b'mod ċar kien superjuri għal 60 % tal-medja ta' l-UE bi 15. Il-Polonja, l-Estonja u l-Litwanja raw ir-rata tagħhom tistabbilixxi ruħha madwar 40 %, filwaqt li hi kienet 35 % għal-Latvja u bejn wieħed u ieħor 25 % għall-Bulgarija u għar-Rumanija.

2.8.2 It-tkabbir se jkollu effett li se jibqa' jidher ħafna fil-livell tad-differenzi kbar li jeżistu bejn ir-reġjuni u dan il-livell se jkun pjuttost akbar minn dak tad-differenzi kbar li jeżistu bejn il-pajjiżi. Skond l-aħħar kalkoli (2001), bejn 73 miljun persuna, jiġifieri 19 % tal-popolazzjoni ta' l-UE bi 15, għandhom dħul ta' flus għal kull abitant li hu inferjuri għal 75 % tal-medja komunitarja. It-tkabbir se jżied in-numru ta' persuni li jgħixu f'reġjuni li għandhom PGD għal kull abitant inferjuri għal 75 % tal-medja ta' l-UE b'25. Dawn il-persuni se jkunu madwar 123 miljun f'UE b'25 u jekk wieħed jinkludi lill-Bulgarija u lir-Rumanija, it-total tan-numru tagħhom se jaqbeż għal 153.5 miljun, li jfisser darbtejn aktar milli hu llum.

2.8.3 Minħabba l-effetti statistiċi tat-tkabbir, li se jnaqqsu il-medja tal-PGD għal kull abitant, huwa nnotat fir-rapport, li jekk il-kriterju li jiddetermina l-istatut tar-reġjun taħt Objective 1 jibqa' l-istess, ċerti reġjuni se jitilfu d-dritt tagħhom għall-għajnuna li tiddependi minn dan l-istat, anki jekk id-dħul tagħhom ma laħaqx il-livelli mistennija (qabel jew wara t-tkabbir). Bosta reġjuni fil-Ġermanja, Spanja, il-Greċja, l-Italja u l-Portugall se jkunu per eżempju f'din is-sitwazzjoni.

3. It-Tieni taqsima – l-impatt tal-policies ta' l-Istati membri fuq il-koeżjoni

3.1 It-tieni taqsima tar-rapport tanalizza l-kontribuzzjoni tal-policies nazzjonali, bħala tkomplija tal-politika ta' koeżjoni ta' l-Unjoni Ewropea, sakemm it-tnejn li huma jifthemu li jikkontribwixxu mhux biss għal tqassim aktar ibbilanċjat ta' dħul u ta' kwalità ta' ħajja bejn ir-reġjuni, iżda wkoll dwar żvilupp territorjali aktar ibbilanċjat fil-livell ta' kull pajjiż u ta' dak ta' l-Unjoni kollha.

3.1.1 Il-Kummissjoni tispeċifika li r-restrizzjonijiet imposti għat-tnaqqis ta' l-ispejjeż pubbliċi jħajru titjib fil-kwalità tal-programm. Huwa għaldaqstant impossibbli li jsir magħruf sa liema punt irnexxielhom iżidu l-effikaċja tal-politika f'termini ta' koeżjoni reġjonali.

3.1.2 L-informazzjoni relattiva għall-ispejjeż pubbliċi fl-Istati membri differenti għalkemm mhux kompluti, jindikaw b'mod ċar li parti sostanzjali ta' l-ispejjeż pubbliċi fl-Istati membri ta' l-UE, b'mod partikolari fil-qasam tal-protezzjoni soċjali, huma marbutin mal-mudell soċjali Ewropew u li, deliberatament jew mhux, huma kkontribwixxew b'mod pożittiv biex ikunu mnaqqsa d-differenzi kbar f'termini ta' dħul u ta' kwalità ta' ħajja.

3.1.3 Rigward il-modifikazzjonijiet fil-kompożizzjoni ta' l-ispejjeż pubbliċi, ir-rapport jenfasizza l-fatt li, minkejja x-xjuħija tal-popolazzjoni u ż-żieda fin-numru tal-pensjonanti, kien hawn fl-UE, bejn 1995 u 2002, tendenza għat-tnaqqis fil-persentaġġ tal-PGD u ta' l-ispejjeż li għandhom x'jaqsmu ma' għajnuniet soċjali, b'eċċezzjoni ta' ċerti pajjiżi bħall-Ġermanja, il-Greċja, il-Portugall u f'livell inqas, l-Italja.

3.1.4 Fil-paragrafu ddedikat għall-politika ta' żvilupp reġjonali fl-Istati Membri, kien imsemmi fir-rapport li l-metodu wżat biex jinkiseb l-iżvilupp territorjali hu differenti bejn Stat membru u ieħor, minħabba fatturi istituzzjonali (bażikament, fil-livell ta' deċentralizzazzjoni tal-politika ta' żvilupp ekonomiku) kif ukoll opinjonijiet differenti rigward fatturi li jiddeterminaw l-iżvilupp ekonomiku.

3.1.5 Filwaqt li jikkonsidraw l-kontribuzzjoni tagħhom għall-ħolqien ta' xogħol u l-fatt li hija kwistjoni ta' mekkanizmu ta' trasferiment ta' teknololġija u ta' kompetenzi, il-policies li jimmiraw biex jattiraw investimenti diretti minn barra jikkostitwixxu element importanti fl-istrateġija ta' żvilupp reġjonali, u hu għalhekk li parti sinifikanti ta' l-għajnuna reġjonali timmira preċiżament biex tkun imkabbra l-attrazzjoni tar-reġjuni għall-investituri barranin.

3.1.6 Għalkemm mhix informazzjoni kompluta, l-indikaturi disponibbli jindikaw li l-kurrenti ta' investimenti għandhom tendenza li b'mod sproporzjonat jiddirieġu lilhom infushom lejn reġjuni li f'termini ekonomiċi huma l-iktar dinamiċi, u dan japplika kemm għall-intern tal-pajjiżi kif ukoll għall-Unjoni Ewropea kollha kemm hi.

3.1.7 Minħabba dan il-gvernijiet kollha tal-pajjiżi tal-koeżjoni, kif ukoll il-pajjiżi kandidati qed jikkonfrontaw dilemma partikulari, minħabba li jridu joħolqu, fuq naħa, in-neċessità li jattiraw l-investimenti lejn ir-reġjuni l-inqas żviluppati, u fuq in-naħa l-oħra, minħabba l-fatt li dawn l-investimenti għandhom tendenza li jkunu attirati mir-reġjuni l-aktar dinamiċi.

4. It-tielet taqsima – L-impatt ta' policies komunitarji: kompetittività, impjieg u koeżjoni

4.1 It-tieni rapport kien ippreżenta l-kontribuzzjonijiet tal-policies komunitarji għall-koeżjoni. It-tielet taqsima tar-rapport eżaminat tippreżenta t-tibdil prinċipali li seħħ mill-2001, fid-dawl ta' l-għanijiet ta' Lisbona u ta' Göteborg.

4.1.1 Ir-riżultati ta' inizjattivi differenti mibdijin f'isem l-istrateġija ta' Lisbona jixhdu progressi, b'mod partikulari fil-livell ta' l-użu ta' teknoloġiji ġodda (skejjel attrezzati b'kompjuters imqabbdin ma' l-Internet, żvilupp tas-servizzi pubbliċi elettroniċi fil-pajjiżi kandidati kollha, xi wħud minn dawn huma aktar avvanzati f'ċerti oqsma minn ċerti Stati membri li attwalment qegħdin diġà fl-UE).

4.1.2 Anki jekk jeżistu differenzi bejn l-Istati membri, wieħed jista' jinnota l-effetti pożittivi li l-istrateġija Ewropea għall-impjieg kellha fuq is-suq tax-xogħol (tnaqqis tar-rata medja tal-qgħad fl-UE u żvilupp fir-rata ta' parteċipazzjoni tal-ħaddiema fost il-popolazzjoni attiva).

4.1.3 Fl-istruttura ta' l-eżaminazzjoni tal-policies l-oħra komunitarji li jimmiraw lejn it-tisħiħ tal-koeżjoni ekonomika u soċjali, notevolment il-policies dwar it-trasport, tat-telekomunikazzjonijiet, ta' l-enerġija, ta' l-agrikoltura, tas-sajd u ta' l-ambjent, ir-rapport jenfassiza l-iżvilupp tan-networks transewropej ta' trasport u ta' komunikazzjoni li ppermettew żieda fir-rata ta' aċċessibiltà, l-aktar mill-1991 'l hawn. It-tama bħalissa hi li dawn l-effetti se jkomplu jikbru aktar fis-snin li ġejjin, b'mod partikolari fil-pajjiżi kandidati.

4.1.4 Minħabba li l-iżvilupp għal tul ta' żmien hu wieħed mill-prijoritajiet tal-politika dwar l-enerġija, b'konformità mal-protokoll ta' Kyoto, ir-rapport jenfasizza li l-iżvilupp ta' sorsi ġodda ta' enerġija se jippermetti lir-reġjuni periferali biex jiddiversifikaw is-sorsi ta' enerġija tagħhom u biex itejbu l-kwalità tal-ħajja. L-investimenti għall-protezzjoni ta' l-ambjent se jkunu jistgħu wkoll jikkontribwixxu b'mod pożittiv ħafna għall-ħolqien ta' l-impjiegi.

4.1.5 Ir-rapport jinnota l-eżistenza ta' kumplimentarità bejn l-għajnuniet statali u l-politika ta' koeżjoni u jagħraf li dawn l-għajnuniet għandhom ikunu strettament ikkontrollati sabiex ikunu milħuqa l-għanijiet ta' l-istrateġija ta' Lisbona u dawk ta' Göteborg, raġuni li għaliha l-Istati membri kienu msejħin biex jorjentaw mill-ġdid dawn l-għajnuniet lejn oqsma orizzontali.

4.2 Fl-aħħarnett, garanzija ta' sigurtà, fejn il-liġi hi b'mod bażiku rispettata, jirrappreżenta kondizzjoni essenzjali li tkun magħmula minn qabel ma jibda' l-iżvilupp ekonomiku għal tul ta' żmien.

5. **Ir-raba' taqsima – Impatt u valur miżjud tal-politika strutturali**

5.1 Din it-taqsima tar-rapport teżamina r-riżultati ta' l-intervenzjonijiet imwettqa fl-istruttura tal-politika ta' koeżjoni matul il-perijodu 1994-1999. Hija kkunsidrat ir-riżultati preliminari tat-tħaddim ta' ċerti programmi relattivi għall-perjodu ta' pjanifikazzjoni 2000-2006. Aspetti differenti tal-politika tal-koeżjoni huma analizzati: kontribuzzjoni miġjuba mill-policies strutturali bħala appoġġ għall-iżvilupp fir-reġjuni aktar żvantaġġjati, effetti ta' dawn il-policies lil hinn mir-reġjuni ta' Objective 1, rwol speċifiku tal-FSE (Fond Soċjali Ewropew) fil-livell ta' l-investiment fl-edukazzjoni, fl-impjieg u fit-taħriġ, rwol ta' policies strutturali fil-promozzjoni tal-kooperazzjoni u, fl-aħħarnett, kontribuzzjoni ta' l-għajnuniet ta' qabel l-adeżjoni fl-Istati membri ġodda.

5.2 Fost ir-riżultati ppreżentati, ejjew impoġġu enfasi fuq dawn li ġejjin:

5.2.1 Bejn l-1989 u l-1993 kif ukoll bejn l-1994 u l-1999 kważi l-pajjiżi kollha li għandhom x'jaqsmu ma' Objective 1 kellhom żieda konsiderevoli ta' investimenti pubbliċi.

5.2.2 Il-Fondi Strutturali appoġġjaw l-iżvilupp ta' networks transewropej ta' trasport, li ppermetta żieda fl-attrazzjoni tar-reġjuni u fl-iżvilupp ta' l-attività ekonomika.

5.2.3 Huwa magħruf li l-investiment fl-infrastrutturi u fit-tagħmir mhux biżżejjed fih innifsu sabiex tkun żviluppata ekonomija bbażata fuq know-how. Għalhekk, matul dawn l-aħħar għaxar snin, il-policies strutturali kellhom ukoll bħala għan li jikkontribwixxu fit-tkattir tal-kapaċitajiet tar-riċerka u l-iżvilupp (R&D), b'mod partikulari fir-reġjuni ta' Objective 1.

5.2.4 L-interventi strutturali kkontribwixxew ukoll b'mod pożittiv għall-protezzjoni ta' l-ambjent.

5.2.5 Studji empiriċi reċenti analizzaw il-konverġenza reali bejn ir-reġjuni. Huma wrew l-eżistenza ta' korrelazzjoni pożittiva bejn l-ammont ta' l-għajnuniet strutturali u l-iżvilupp tal-PGN f'termini reali.

5.2.6 Fuq bażi ta' simulazzjonijiet imwettqa fuq l-effetti makro-ekonomiċi tal-policies strutturali bejn l-1994 u l-1999, kien ikkalkulat li fil-Greċja l-PGN f'termini reali fl-1999 qabeż bi 2,2 %, u li din iċ-ċifra kienet laħqet 1,4 % fi Spanja, 2,8 % fl-Irlanda u 4,7 % fil-Portugall. Dawn id-differenzi jirriflettu l-livelli differenti ta' ftuħ f'ekonomiji, li kienu aktar għolja fl-aħħar żewġ pajjiżi.

5.2.7 L-interventi strutturali kienu wkoll akkompanjati minn żieda importanti fl-investiment – ikkalkulati, bħala konsegwenza, aktar għoljin minn 24 % fil-Portugall u minn 18 % fil-Greċja fl-1999 – b'mod partikulari fl-infrastruttura u fir-riżorsi umani.

5.2.8 L-esperjenza turi li, f'ċerti każijiet, l-għajnuna strutturali vvantaġġjat il-konverġenza nazzjonali (Irlanda), filwaqt li f'każijiet oħra, kellha tendenza li tfixkel l-effetti tal-polarizzazzjoni ta' l-attività ekonomika (Spanja). Għaldaqstant, il-limitu li fih arbitraġġ simili jeżisti bejn konverġenza reġjonali u konverġenza nazzjonali jiddependi fuq kollox mit-tqassim spazjali ta' l-attività ekonomika u taż-żoni ta' popolazzjoni fil-pajjiżi konċernati.

5.2.9 Il-Fondi strutturali kkontribwixxew għal integrazzjoni ekonomika żviluppata. L-ekonomiji Ewropej kienu aktar integrati, minħabba ż-żieda ta' l-influssi kummerċjali u ta' investiment. L-iskambji kummerċjali tal-pajjiżi tal-koeżjoni mal-bqija ta' l-Unjoni Ewropea rdoppjaw u l-aktar matul l-aħħar għaxar snin. Parti minn din iż-żieda tirrifletti l-akkwisti li pajjiżi oħra ħadu mill-għajnuna strutturali mogħtija lir-reġjuni relattivament iżvantaġġjati. Huwa kkalkulat li bejn l-2002 u l-2006, kważi kwart (24,1 %) ta' dawn l-ispejjeż ikunu reġgħu lura fil-bqija ta' l-Unjoni, essenzjalment taħt forma ta' żieda fl-esportazzjonijiet lejn pajjiżi tal-koeżjoni, notevolment ta' magni u ta' tagħmir. Dan il-persentaġġ kien partikularment għoli fil-Greċja (42.3 % ta' għajnuna strutturali) u fil-Portugall (35.2 %).

5.2.10 L-interventi tal-FondiS taw kontribut ukoll, lilhinn mir-reġjuni li jaqgħu taħt Objective 1 fl-iżvilupp ekonomiku ta' reġjuni oħra ta' l-UE li jsoffru minn problemi strutturali (żoni li qed jitilfu l-influwenza industrijali tagħhom, żoni rurali). Ir-rapport jippreżenta r-riżultati ta' studji riċenti fuq l-effetti prinċipali reġistrati f'dan il-qasam matul il-perijodu 1994-1999. L-għajnuniet komunitarji taw kontribut lir-ristrutturazzjoni ta' l-industrija tradizzjonali, lid-diversifikazzjoni ta' l-attività ekonomika u lill-ħolqien ta' l-impjiegi fiż-żoni li bbenefikaw mill-għajnuna matul dan il-perijodu.

5.2.11 Studji ddettaljati juru li l-ispejjeż fir-riċerka u fl-iżvilupp (R&D), fl-innovazzjoni u fit-transferimenti ta' teknoloġija jidhru li kienu b'mod partikulari effikaċi f'termini ta' kreazzjoni ta' impjiegi ġodda kif ukoll fil-preservazzjoni ta' impjiegi eżistenti. Għaldaqstant, ħlief għal xi eċċezzjonijiet, il-kapaċità ta' innovazzjoni tibqa' f'dawn iż-żoni għal kollox inqas minn dik ta' reġjuni inqas żviluppati fl-UE. Dan jikkontrasta maż-żieda tagħhom fl-infrastruttura, b'mod partikolari f'termini ta' sistemi ta' trasport u ta' telekomunikazzjonijiet, u ta' riżorsi umani. Sforzi sostanzjali kienu wkoll imwettqa fil-livell tar-rikonverżjoni ta' żoni industrijali qodma u fit-titjib ta' l-ambjent, partikolarment fiż-żoni urbani.

5.2.12 Għal dak li għandu x'jaqsam ma' l-għajnuniet fl-agrikoltura, fl-iżvilupp rurali u fis-sajd, ir-rapport jippreżenta wkoll ir-riżultati ta' miżuri meħudin f'isem Objectives 5a u 5b matul il-perijodu 1994-1999.

5.2.13 Parti sostanzjali ta' l-għajnuniet tal-Fond Soċjali Ewropew (FSE) servew biex jgħinu minbarra mir-reġjuni ta' Objective 1, reġjuni oħra ta' l-UE. Matul il-perijodu 1994-1999, l-għajnuniet tal-FSE lir-reġjuni ta' l-Objectives 3 u 4 kellhom effett posittiv f'termini ta' qgħad, u b'mod partikulari fil-qgħad għal tul ta' żmien, kif ukoll f'dak li jikkonċerna l-minoritajiet etniċi u l-ugwaljanza fl-opportunitajiet bejn in-nisa u l-irġiel.

5.2.14 Bosta inizjattivi komunitarji li jimmiraw biex jinkoraġġixxu l-kooperazzjoni u n-networks iwettqu b'mod li mhux negliġibbli l-politika ta' koeżjoni. INTERREĠ II ikkontribwixxa biex ikunu inkoraġġuti n-networks bejn il-pajjiżi, il-bdil ta' esperjenzi bejn ir-reġjuni u t-tifrix tat-tagħrif (know-how), għalkemm ir-riżultati relattivi għat-tnaqqis ta' l-iżolament kellhom ikunu mnaqqsin, jeħtieġ li jkun magħruf li f'ċerti reġjuni żviluppaw b'mod sensibbli konnessjonijiet terrestri kif ukoll installazzjonijiet fil-portijiet (dan kien notevolment il-każ fil-Greċja, fil-Ġermanja u fil-Finlandja) filwaqt li f'żoni oħra viċin il-fruntieri, bħal dik li tissepara lill-Portugall minn Spanja, l-effetti kienu aktar limitati.

5.2.15 Ir-rapport jenfasizza wkoll il-kontribuzzjoni ta' l-inizjattiva komunitarja URBAN fl-iżvilupp ta' żoni urbani u fit-titjib tal-kwalità tal-ħajja.

5.2.16 It-tkabbir jippreżenta sfida supplimentari f'dak li jikkonċerna il-politika ta' koeżjoni. Hu magħruf li l-għajnuna tal-Fondi Strutturali se jkollha importanza vitali għall-Istati membri ġodda; sabiex huma jsaħħu l-kompetittività tagħhom u javviċinaw il-livell tagħhom tal-PGD għal kull abitant lejn il-medja Ewropea, filwaqt li dawn jiħtieġu minnhom eżerċizzju li matulu huma jitgħallmu jużaw b'mod effikaċi l-għajnuniet finanzjarji qabel ma jirċievu krediti aktar importanti. Jiġri x'jiġri l-kapaċità amministrattiva u l-kapaċità ta' deċentralizzazzjoni tat-tħaddim tal-programmi għandhom, minkejja kollox, ikunu rinforzati wara l-2006.

6. Konsiderazzjonijiet tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

6.1 Ir-riżultati preżentati f'dan ir-rapport juru li l-politika ta' koeżjoni għandha effetti posittivi li jidhru b'mod ċar.

6.2 Il-KESE jiġbed għaldaqstant l-attenzjoni dwar il-preokkupazzjoni tiegħu rigward il-fatt li t-twettiq ta' l-għanijiet tal-politika ta' koeżjoni huma aktar viżibbli bejn l-Istati Membri milli bejn ir-reġjuni. Minkejja evoluzzjoni pożittiva, differenzi kbar reġjonali jippersistu f'termini ta' żvilupp ekonomiku u soċjali. Il-KESE jenfasizza wkoll li t-tkabbir iżied aktar dawn id-differenzi kbar u jpoġġi l-politika ta' koeżjoni quddiem sfida kbira.

6.3 Il-KESE hu wkoll tal-fehma li t-tkabbir se jżid b'mod konsiderevoli s-suq intern komunitarju u dan joffri opportunitajiet ġodda filwaqt li jippreżenta impatt varjat fil-pajjiżi differenti ta' l-UE (il-Fondi strutturali kkontribwew għat-tkabbir fl-integrazzjoni ekonomika, u dan jixhed ukoll iż-żieda ta' l-influssi ta' skambji u ta' investimenti).

6.4 Il-KESE jinnota wkoll li r-reġjuni eliġibbli għal għajnuna ma kinux l-uniċi li bbenefikaw mill-Fondi strutturali. Parti sostanzjali ta' l-għajnuna li marret lejn ir-reġjuni li għadhom lura fl-iżvilupp terġa' tmur lura lejn reġjuni aktar żviluppati ta' l-Unjoni Ewropea taħt il-forma ta' żieda fl-esportazzjonijiet tagħhom. Għall-perijodu 2000 u 2006, dan l-effett ta' ritorn kien ikkalkulat li jlaħħaq bejn wieħed u ieħor kwart (24,1 %) ta' l-investimenti strutturali fl-istruttura ta' Objective 1. fuq medda twila ta' żmien, l-iżvilupp ġenerat f'dawn ir-reġjuni se jiftaħ ukoll swieq ġodda għar-reġjuni u pajjiżi li huma kontributuri netti, u għalhekk l-ekonomija tagħhom tgawdi wkoll.

6.5 L-informazzjoni disponibbli jindikaw li l-influss ta' investimenti għandhom tendenza b'mod sproporzjonat li jkunu lokalizzati fir-reġjuni u l-pajjiżi l-aktar dinamiċi fl-UE, dan iqajjem dilemma partikolari għall-gvernijiet tal-pajjiżi tal-koeżjoni u tal-pajjiżi kandidati.

6.6 Il-koordinament tal-policies differenti, komunitarji u settorjali hija posittiva għall-għan tal-koeżjoni, b'mod partikolari fil-policies differenti ta' l-agrikoltura, tas-sajd, tat-trasport, tar-riċerka u l-iżvilupp (R&D), ta' l-edukazzjoni u tat-taħriġ professjonali.

6.7 L-għajnuniet komunitarji huma wkoll importanti għar-reġjuni li mhumiex taħt Objective 1 sabiex jitnaqqsu d-differenzi kbar ekonomiċi u soċjali.

6.8 L-indeboliment ta' l-iżvilupp ekonomiku kellu b'mod ġenerali konsegwenzi għall-impjieg. Ir-rata ta'impjieg fl-UE bi 15 qiegħda sew anqas mill-għan ambizzjuż stipulat mill-Kunsill Ewropew ta' Lisbona; il-valur medju jaħbi d-differenzi profondi bejn id-differenzi li jifformaw l-Unjoni.

6.9 It-tendenzi demografiċi, b'mod partikolari l-età tal-ħaddiema, se jkollhom influwenza qawwija fuq il-perspettivi tas-suq tax-xogħol fl-UE; huma jġagħlu tidher b'mod ċar in-neċessità li jkun imsaħħaħ it-taħriġ /tagħlim matul il-ħajja kollha.

6.10 Il-pesrpettivi demografiċi joħorġu l-importanza li jkun milħuq livell ta' impjieg għoli fis-snin li ġejjin, b'mod li ma jiġix ikkawżat tkabbir ta' tensjonijiet soċjali, dan għandu jimxi id f'id ma' l-inkoraġġiment għal żieda fil-produttività.

6.11 Jidher neċessarju li l-ekonomija Ewropea tiffoka fuq attivitajiet ibbażati fuq it-tagħrif l-innovazzjoni u t-teknoloġiji ġodda ta' l-informatika u tal-komunikazzjoni, sabiex tissaħħaħ il-kompetittività ta' l-ekonomija Ewropea, jiżdiedu l-impjieg u jittejjeb il-livell tal-ħajja. Fil-qosor hemm bżonn li jkunu mwettqa l-għanijiet ta' l-istrateġija ta' Lisbona.

7. **Priorità tal-politika ta' koeżjoni**

7.1 Il-KESE jissottoskrivi għal wara l-2006 l-arkitettura ġdida mogħtija lill-politika ta' koeżjoni ta' l-UE, organizzata madwar numru limitat ta' prijoritajiet (I – konverġenzi; II – kompetittività reġjonali u xogħol; III – kooperazzjoni territorjali Ewropej) u ffokalizza it-twettiq tagħhom fuq l-istrateġija ta' Lisbona u ta' Göteborg fil-livell nazzjonali u reġjonali.

7.2 Fl-opinjoni tal-KESE, l-informazzjoni ppreżentata fir-rapport juri b'mod ċar in-neċessità li jkunu rdoppjati l-isforzi preżenti biex tinkiseb il-koeżjoni fl-Unjoni wara t-tkabbir, għalhekk hu jaqbel li l-għan tal-konverġenza għandu jkun l-ewwel orjentat lejn ir-reġjuni li għandhom il-PGD għal kull abitant tagħhom inferjuri għal 75 % tal-medja komunitarja. Hu kuntent bit-trattament speċjali li jirċievu r-reġjuni mmirati mill-"effett statisiku", li għalihom kienet maħsuba għajnuna li l-livell tagħha jaqbeż dak li fl-1999 kien ġie deċiż li jingħata lir-reġjuni li kellhom bżonn ta' "appoġġ transitorju".

7.3 Il-KESE jilqa' b'mod favorevoli l-proposta li jkun allokat il-Fond ta' koeżjoni għall-għan ta' konverġenza u jikkalkula li dan għandu jkompli jiffunzjona skond loġika nazzjonali (Stati membri li l-GNI hu inferjuri għal 90 % tal-medja komunitarja) u li l-applikazzjoni tagħhu ma tkunx limitata bi kriterji reġjonali.

7.4 Il-KESE jaqbel mas-sens li hu meħtieġ li jingħata lill-politika ta' koeżjoni lilhinn mill-Istati membri u mir-reġjuni l-inqas żviluppati (li jkun magħruf kif tkun inkoraġġuta l-kompetittività u kif jitnaqqsu d-differenzi bejn ir-reġjuni, kif ukoll li tkun akkompanjata l-istrateġija Ewropea għall-impjieg). Hu jiddefendi l-konċentrazzjoni tematika ta' numru limitat ta' prijoritajiet għall-kompetittività (ekonomija tat-tagħrif, aċċessibilità, ambjent u servizzi ta' interess ġenerali).

7.5 Hu jaqbel ukoll mal-fatt li fil-livell tat-tieni prijorità, hu meħtieġ li jingħata trattament speċjali lir-reġjuni attwalment eliġibbli għall-Objective 1 u li ma leħqux il-kriterji ta' eliġibiltà fl-istruttura tal-priorità mogħtija lill-konverġenza, dawn se jibbenefikaw minn għajnuna akbar matul perijodu transitorju ("appoġġ temporanju").

7.6 L-għajnuna għall-kooperazzjoni bejn it-territorji, transnazzjonali u interreġjonali kienet importanti għall-integrazzjoni territorjali Ewrepea, reġuni li għaliha l-KESE jappoġġa l-proposta tal-Kummissjoni li timmira li jinħoloq Objective ġdid biex jittieħed vantaġġ mill-esperjenza akkumulata fl-istruttura ta' l-inizjativa INTERREG. Dan se jolqot il-kooperazzjoni territorjali, billi jżomm d-dimensjonijiet ta' bejn il-fruntieri, interreġjonali u transnazzjonali u biex l-Istati Memrbi jkunu jistgħu jibqgħu jinkludu reġjuni marittimi fil-koperazzjoni bejn il-fruntieri. Iktar minn hekk reġjuni li għandhom fruntiera ma' Stat Membru ġdid għandhom jadattaw għas-sitwazzjoni l-ġdida; għalhekk se jinħoloq għalihom programm speċjali. Il-KESE jaqbel għalhekk ma' żieda netta fil-mezzi finanzjarji allokati għat-tielet prjorità, meta mqabbla mal-fondi li kienu mogħtija qabel l-INTERREG.

7.7 Il-Kumitat jilqa' b'mod favorevoli l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tipproponi l-kreazzjoni ta' strument ġdid ġudizzjali, taħt il-forma ta' "kollettivitajiet reġjonali bejn il-fruntieri", b'mod li tkun iffaċilitata l-kooperazzjoni bejn l-Istati membri u l-awtoritajiet lokali u biex ikunu msaħħa l-irbit bejn il-fruntieri esterni, jiġifieri mal-ġirien il-ġodda.

7.8 Hu jaqbel mal-Kummissjoni li t-totalità tal-programm taħ-seb għal tweġiba integrata ma' l-ispeċifiċitajiet territorjali u għandha tikkunsidra l-bżonn li jkun missielta d-diversi forom ta' diskriminazzjoni.

7.9 Hu jilqa' b'mod favorevoli l-importanza mogħtija liddimensjoni urbana: hu tal-parir li jkunu integrati fil-programmi ta' azzjoni f'dan il-qasam u li jingħataw rilevanza partikulari, il-problemi ta' l-ibliet u li jkun magħruf ir-rwol tagħhom bħala l-mutur ta' l-iżvilupp reġjonali. Bħall-Kummissjoni, il-KESE jagħraf l-importanza tal-kooperazzjoni bejn l-ibliet bħala element bażiku tal-kooperazzjoni territorjali.

7.10 Il-KESE jikkalkula li hu partikolarment importanti li jkun garantit li l-istrumenti ġodda użati fiż-żoni rurali jintegraw lilhom infushom fil-politika agrikola komunitarja, billi jinżamm il-livell attwali ta' konċentrazzjoni fil-qasam ta' l-għajnuna lir-reġjuni u lill-pajjiżi żviluppati koperti mill-programmi ta' konverġenza. Il-KESE jinsisti li l-appoġġ għaż-żoni rurali m'għandux ikun limitat għall-proġetti agrikoli, iżda għandu jinkludi proġetti oħra li jippromwovu l-iżvilupp rurali.

8. **Sistema ta' immaniġġar**

8.1 Il-KESE jaqbel li n-numru ta' strumenti finanzjarji konkurrenti mal-politika ta' koeżjoni jkunu limitati għal tlieta (FEDER, FSE u l-Fondi ta' koeżjoni) u mal-prinċipju tat-tnaqqis fin-numru ta' għanijiet kif ukoll f'dak ta' l-istrumenti finanzjarji li huma assoċjati meigħu, dan se jikkontribwixxi biex tiżdied is-semplifikazzjoni u l-effikaċità tal-pjanifikazzjoni.

8.2 Il-kumitat huwa favur it-tisħiħ tal-kooperazzjoni bejn l-Istati membri, l-awtoritajiet lokali u l-imsieħba ekonomiċi u soċjali.

8.3 Hu jaqbel ma' l-importanza mogħtija lill-evalwazzjoni regolari ta' l-impatt territorjali fil-politika reġjonali kif ukoll ma' l-evalwazzjoni ta' l-impatt territorjali ta' policies oħra, din ta' l-aħħar għandha wkoll tinkludi, kif il-Kummissjoni tirrakkomanda, evalwazzjoni ta' l-impatt kummerċjali.

8.4 Il-KESE jiġġudika importanti li l-Kummissjoni, f'rapporti futuri, tenfasizza aktar l-ugwaljanza għall-opportunitajiet bejn in-nisa u l-irġiel u l-evalwazzjoni tal-kontribuzzjoni tal-politika ta' koeżjoni għal dan l-għan.

8.5 Rigward is-sistema ta' immaniġġar, il-KESE jaqbel mażżamma ta' erba' prinċipji (pjanifikazzjoni, partnership, konċentrazzjoni u addizzjonalità) u mas-simplifikazzjoni bbażata fuq aktar deċentralizzazzjoni. Hu jikkalkula għaldaqstant li din iżżieda ta' deċentralizzazzjoni ma għandiex tiddubita n-neċessità li l-Kummissjoni għandha tkompli ssegwi mill-qrib it-twettiq tal-programmi, sabiex tkun iggarantita l-koeżjoni tal-politika reġjonali fil-livell ta' l-Unjoni u sabiex ikunu evitati l-kurrenti li jiddevalorizzaw l-għanijiet li jridu jintlaħqu. Il-kontroll mħaddem mill-Kummissjoni għandu jkun iebes ħafna, mhux biss fejn għandu x'jaqsam it-tħaddim korrett tal-fondi sabiex b'hekk tkun igarantita kull assenza ta' divjazzjoni, iżda wkoll sabiex ikun vverifikat jekk il-proġetti finanzjarji jilħqux jew le l-funzjonijiet li għalihom kienu maħsuba.

9. Il-partnership għat-tħaddim tal-fondi strutturali

9.1 Il-KESE jerġa' jfakkar l-opinjonijiet espressi fl-opinjoni tiegħu dwar il-Partnership fl-Implimentazzjoni tal-Fondi Strutturali ([1]) u jiġbed l-attenzjoni għal dawn il-punti partikolari:

9.2 Huwa ta' importanza kbira i li ssir riflessjoni dwar il-kumitati ta' evalwazzjoni previsti f'Artikolu 35 tar-regolament li għandu x'jaqsam mal-fondi strutturali. Il-funzjonijiet ġodda u importanti li kienu attribwiti lill-dawn l-organi, jew lil dawk li se jeħdulhom posthom, jagħmel indispensabbli r-reviżjoni tal-mekkaniżmi tal-parteċipazzjoni ta' l-imsieħba soċjali.

9.3 Huwa qabel kollox neċessarju li l-parteċipazzjoni ta' l-imsieħba soċjali fil-kumitati ta' evalwazzjoni issir obbligatorja u tkun ivvalorizzata billi jingħatalhom id-dritt tal-vot, li jagħmel iktar ċar il-pożizzjoni tagħhom dwar il-kwistjonijiet dibattuti fi ħdan din l-awtorità.

9.4 Il-Kummissjoni għandha tordna l-elaborazzjoni ta' studju aġġornat tal-mudelli differenti ta' parteċipazzjoni li kienu użati fil-livell nazzjonali u reġjonali, biex jippermetti li tkun evalwata u mifruxa sensiela ta' prattiki inqas magħrufin iżda li jippreżentaw interess kbir għal futur.

([1]) Il-paragrafu 9 hu meħud mill-Opinjoni tal-KESE dwar " Is-sħubija għat-twettiq tal-fondi strutturali ", GU C 10 ta' 14.1.2004, p. 21.

9.5 Il-KESE jikkalkula li huwa indispensabbli li awtorità li tevalwa programm partikulari jkollha l-indipendenza tagħha ggarantita mill-awtoritajiet nazzjonali responsabbli mill-eżekuzzjoni tiegħu u li hawn ukoll, l-imsieħba ekonomiċi u soċjali se jkunu jistgħu jkollhom rwol akbar minħabba t-tagħrif li huma jakkwistaw permezz ta' riżultati prattiċi miksuba waqt interventi differenti.

9.6 Is-selezzjoni ta' l-imsieħba u t-trasparenza fil-funzjonijiet u fir-responsabbiltajiet tagħhom, huma fl-opinjoni tal-KESE ta' importanza primordjali.

9.7 Inkompatibilità eventwali tista' tinħoloq mill-fatt li l-imsieħba jipparteċipaw effettivament waqt fażijiet differenti tat-tħaddim tal-programmi meta fl-istess ħin huma istess ikunu promoturi ta' proġetti. Din toħloq in-neċessità li jiġu stabbiliti regoli li għandhom jippresjedu s-selezzjoni ta' l-imsieħba sabiex ma jkunux assoċjati fil-partnership awtoritajiet li jiddependu mill-Istati u li l-indipendenza ta' l-azzjoni tagħhom tista' tkun bħala konsegwenza limitata f'termini funzjonali kif ukoll ta' tħaddim.

9.8 Barra mill-entitajiet li jifformaw tradizzjonalment l-imsieħba ekonomiċi u soċjali (trade unions tal-ħaddiema, assoċjazzjonijiet ta' l-industrija, bdiewa, artiġjani u kummerċjanti, settur terzjarju, kooperattivi, eċċ.), huwa importanti li tkun imsaħħa l-parteċipazzjoni fil-policies strutturali komunitarju ta' "l-organizzazzjonijiet funzjonalment awtonomi", bħalma huma il-Kmamar tal-Kummerċ, l-universitajiet u l-organizzazzjonijiet soċjali, eċċ.

9.9 Il-formazzjoni tal-partnership u l-ineffikaċità eventwali tal-proċessi minħabba pluralità ta' funzjonijiet inkompatibbli mat-trasparenza u ma' l-indipendenza tad-deċiżjonijiet (per eżempju, il-parteċipazzjoni fil-fażijiet ta' pjanifikazzjoni/akkompanjament/evalwazzjoni ta' l-istess persuni li huma barra minn hekk spiss dawk li jkunu qed jibbenefikaw mill-programmi), jistgħu jkunu ta' ħsara.

9.10 Jidher li hemm spiss inkompatibilità bejn il-fatt li tkun dak li jiddeċiedi u fl-istess waqt dak li jkun qed jibbenefika mill-fondi strutturali, din is-sitwazzjoni tista' ukoll toħloq konflitti ta' interess.

9.11 Il-KESE jikkalkula li l-imsieħba soċjali għandhom ikollhom aċċess għal finanzjament u taħriġ sabiex ikunu jistgħu jaqdu l-funzjoni fdata lilhom b'mod sodisfaċenti, din il-prattika hija rari, anki prattikament ineżistenti għalissa.

9.12 In-nuqqas ta' parteċipazzjoni ta' l-imsieħba f'ċerti każi hu minħabba l-fatt li huma ma għandhomx impjegati speċjalizzati biżżejjed l-anqas il-kompetenzi suffiċjenti biex jipparteċipaw b'mod attiv fil-foras li għandhom x'jaqsmu mal-fondi komunitarji, li għalihom huma jistgħu u għandhom id-dmir li jipparteċipaw.

9.13 Il-KESE jemmen li l-Istati Membri għandhom ikunu b'mod partikulari attenti għal kull proċess burokratiku, u għandhom jillimitaw kemm jista' jkun l-effetti ħżiena tiegħu. Spiss, hija komplessità amministrattiva esaġerata u sproporzjonata li tikkompromettì l-prinċipju anki tal-partnership, billi toħloq barrieri u billi tiffavorixxi prattiki li huma frekwentement kontro-produttivi.

9.14 Il-KESE jemmen li hemm vantaġġi kbar fit-twaqqif ta' limitu ta' parteċipazzjoni, regolat permezz ta' regolazzjoni komunitarja, filwaqt li lill-Istati membri titħallielhom r-responsabbiltà li jiffissaw livelli akbar ta' parteċipazzjoni jekk huma jkunu jixtiquha, permezz ta' leġislazzjoni jew permezz ta' provvedimenti nazzjonali. Ir-regoli li għandhom jitwaqqfu għandhom jippermettu informazzjoni aħjar kif ukoll forom aktar intensivi, stabbli u permanenti ta' parteċipazzjoni għall-imsieħba ekonomiċi u soċjali.

9.15 Ir-rwol ta' l-imsieħba soċjo-ekonomiċi, il-kontenut tal-proposti u l-proċeduri ta' parteċipazzjoni huma differenti fl-istadji ta' preparazzjoni, finanzjament, monitoraġġ u evalwazzjoni tal-miżuri strutturali tal-Komunità. Hu għalhekk meħtieġ li jkun kjarifikat x'inhu mistenni mill-imsieħba, x'għandhom jagħmlu biex jassiguraw li l-programm ikunu ta' suċċess kemm jista' jkun, fuq liema livelli ssir din il-partnership u l-organi politiċi u tekniċi li fihom l-imsieħba għandhom ikunu involuti.

9.16 Il-partnership hi ta' importanza kruċjali f'żewġ stadji:

— fl-istadju "Politiku" tal-programmazzjoni tal-Fond u meta jittieħdu deċiżjonijiet ġenerali, kemm fuq livell Komunitarju kif ukoll nazzjonali;

— fl-istadju ta' monitoraġġ u evalwazzjoni.

10. Kontribuzzjonijiet tal-KESE fid-dibattitu li huwa għaddej u fil-kostruzzjoni ta' partnership ġdid għall-koeżjoni – konverġenza kompetittività u kooperazzjoni

10.1 *Prioritajiet fil-politika ta' koeżjoni*

10.1.1 Il-Kumitat jilqa' b'mod favorevoli l-intenzjoni tal-Kummissjoni li jitwaqqaf fl-istruttura ta' konverġenza, mekkaniżmu speċifiku li jimmira biex jikkumpensa għad-dgħjufijiet tar-reġjuni ultraperiferiċi, kif ukoll għal dawk li huma milquta minn dgħjufijiet strutturali permanenti.

10.1.2 Il-KESE jirrakkomanda li jkun analizzat fl-istrateġija ta' għajnuna għar-reġjuni differenti l-metodu li permezz tiegħu l-informazzjoni kwantitattiva disponibbli tirrifletti, b'mod ta' min joqgħod fuqu, il-progress ekonomiku u soċjali, u li din ma tkunx ir-riżultat ta' l-impatt statistiku ta' aspetti esterni li spiss huma irrilevanti għar-reġjuni, bħalma hu l-każ ta' twaqqif ta' sistemi off-shore, li jġibu tagħwiġ fl-indikaturi użati.

10.2 *Komplementarjetà tal-policies komunitarji settorjali*

10.2.1 Il-KESE jattira l-attenzjoni dwar il-kumplimentarità tal-policies komunitarji settorjali ma' l-għanijiet tal-koeżjoni, b'mod partikulari fl-oqsma tar-riċerka u l-iżvilupp (R&D), tas-soċjetà ta' l-informatika u tat-trasporti. Hu kuntent bl-intenzjoni li tikkonsidra l-koerenza bejn il-koeżjoni u l-politika ta' kompetizzjoni bħala element essenzjali fil-policies komunitarji differenti.

10.2.2 Waqt li jinnota li 50 % fondi ddestinati għar-riċerka u għall-iżvilupp (R&D) huma kkonċentrati f'numru limitat ħafna ta' reġjuni ta' l-UE, il-KESE jinsisti li l-kumplimentarità mal-policies settorjali ma tħallix din il-konċentrazzjoni eċċessiva u tikkontribwixxi għat-tisħiħ tal-miżuri li jħajru t-trasferiment ta' teknoloġija bejn ir-reġjuni.

10.3 *Budget*

10.3.1 Minħabba l-ambizzjonijiet li l-Istati membri poġġew fl-UE, minħabba l-għanijiet tat-tkabbir u ta' l-istrateġija ta' Lisbona, ma jagħmilx wisq sens li jkun maħsub li l-livell ta' riżorsi jkun jista' jiġi miżmum fl-istess livell. Il-KESE staqsa ripetutament fl-opinjonijiet maħruġin matul dawn l-aħħar snin li l-limiti tal-budget komunitarju għandu jiżdied. Fid-dawl tal-limiti proposti mill-Kummissjoni (1.24 %) fl-istruttura tal-perspettivi finanzjarji għall-perjodu 2007-2013, il-KESE jqis bħala insuffiċjenti l-0.41 % iddedikati għal politika ta' koeżjoni (0.46 % qabel it-trasferimenti ddestinati għall-iżvilupp rurali u għas-sajd) li jikkorrespondu ma' l-għola limiti tat-totali tar-riżorsi li hu livell baxx wisq biex jintlaħqu l-għanijiet ambizzjużi li ġew proposti.

10.3.1.1 F'dan ix-xenarju, u f'kuntest ta' ħtiġijiet finanżjarji kbar biex tiġi megħluba ż-żieda fid-differenzi kbar reġjonali li jirriżultaw mit-tkabbir, se jkunu r-reġjuni li attwalment qed jibbenefikaw mill-politika ta' koeżjoni li se jkollhom b'mod bażiku jerfgħu l-ispejjeż tat-tkabbir, minħabba it-tnaqqis intermedjarju ta' l-għajnuniet komunitarji li huma se jirċievu.

10.3.1.2 Fl-opinjoni tal-KESE, din is-sitwazzjoni ma tistax tkun iddefenduta mill-aspett kemm politiku jew ekonomiku, għaliex hi assolutament kontra kull prinċipju ta' retezza fit-tqassim ta' l-ispejjeż tat-tkabbir.

10.3.1.3 Il-KESE ma jifhimx kif jista' jkun possibbli li tkun assigurata l-kompatibilità, fuq naħa, ta' l-għan tal-politika ta' tkabbir u ta' aktar żvilupp ta' l-Unjoni li dwarhom jaqbel kulħadd, u fuq in-naħa l-oħra, li l-kontribuzzjoni finanzjarja tibqa' l-istess jew saħansitra tonqos. Hu jopponi viżjoni ta' tnaqqis fil-kostruzzjoni Ewropea, iġġustifikata biss minħabba diffikultajiet ekonomiċi u b'nuqqas ta' viżjoni tal-ġejjieni min-naħa ta' ċerti parteċipanti li huma l-aktar essenzjali f'dan il-proċess.

11. **Rakkomandazzjonijiet oħra**

11.1 Il-KESE jikkonsidra li huwa ta' importanza kbira li l-kriterji ekonomiċi, soċjali u territorjali, li se jippresiedu waqt it-tqassim bejn l-Istati Membri tar-riżorsi ddestinati għall-priorità "kompetittività reġjonali u impjieg", ikunu ddefiniti bl-akbar oġġettività u bl-akbar strettezza, billi jkunu kkonsidrati b'mod partikulari l-indikaturi soċjali, u mhux biss ekonomiċi.

11.2 Għal dak li hu tħaddim tal-fondi, il-KESE hu ta' l-opinjoni li wieħed għandu aktar u aktar javvanza lejn forom ġodda ta' parteċipazzjoni ta' partnerships istituzzjonali, ekonomiċi u soċjali li jmorru verament lil hinn minn parteċipazzjoni f'organi ta' pjanifikazzjoni, ta' immaniġġar, u ta' kontroll/monitoraġġ u ta' evalwazzjoni.

11.3 Il-konkretizzazzjoni ta' mekkaniżmi ispirati mis-sussidji globali hija minn dan l-aspett triq li teħtieġ li tiġi msaħħa, billi tkun imposta fuq l-Istati Membri l-esiġenza li jkunu adottati dawn it-tip ta' mudelli, għall-inqas għal parti limitata ta' l-istrutturi komunitarji ta' appoġġ, minħabba vantaġġi suxxettibbli li jkunu akkwistati (tnaqqis tad-diffikultajiet burokratiċi, għaġla u nuqqas ta' sforz fl-estimi) mill-Istati Membri, minħabba r-restrizzjonijiet ġeneralizzati li għalihom huma sottomessi attwalment il-finanzi pubbliċi.

11.4 Barra minn hekk, hemm bżonn li jkunu mħeġġa l-partnerships pubbliċi/privati, sabiex ikunu megħluba r-restrizzjonijiet attwali fil-livell tal-finanzi pubbliċi u biex ikun salvagwardjat il-finanzjament tagħhom fuq medda twila ta' żmien.

11.5 Il-KESE jikkonsidra li hu meħtieġ li jkunu msaħħa r-regoli li għandhom x'jaqsmu ma' l-abbuż f'termini ta' relokazzjoni ta' intrapriżi; hemm bżonn, partikolarment, li jkunu introdotti pieni aktar qawwija li jservu ta' eżempju u jitolbu li l-inċentivi ikunu mogħtija lura jekk ikun ipprovat li t-tneħħija ta' l-investiment ma għandhiex bħala bażi t-telf tal-viabilità ta' l-unità tal-produzzjoni, u li r-relokazzjoni ssir biss sabiex l-intrapriża tieħu żieda fl-għajnuniet li hi tirċievi.

11.6 Il-Kumitat jikkonsidra wkoll adatt li fl-istruttura ta' l-għajnuna għall-intrapriżi tkun rikonoxxuta l-importanza ta' l-industriji żgħar u ta' daqs medju, fid-dawl tar-rwol tagħhom fil-kuntest soċjo-ekonomiku, notevolment f'dak li jirrigwarda l-kapaċità tagħhom li joħolqu l-impjiegi u l-ġid, u l-involviment magħruf tagħhom fl-iżvilupp tar-reġjun fejn jinstabu.

11.7 Fl-aħħarnett, l-ambizzjoni li tkun segwita politika ta' koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali f'Ewropa mkabbra tik-kostitwixxi ċertament waħda mill-isfidi l-kbar li magħhom l-UE se jkolla tiffaċċja. Minħabba d-diffikultajiet riċenti li ltaqa' magħhom il-proċess ta' kostruzzjoni ta' l-Unjoni u peress li l-politika ta' koeżjoni fiha nfisha hi pilastru essenzjali ta' l-integrazzjoni ta' l-Unjoni Ewropea, il-KESE jinsisti ma' l-Istati membri ta' l-Unjoni li huma jwasslu b'mod sħiħ din ir-riforma sabiex iċ-ċittadini jergħu jibdew jemmnu fil-kostruzzjoni Ewropea.

11.8 Fl-opinjoni tal-KESE, huwa kruċjali li l-Istati membri jżommu u jsaħħu l-isforzi tal-politika ta' koeżjoni tagħhom, b'mod indipendenti minn dawk skjarati permezz tal-policies ta' l-Unjoni.

11.9 L-istruttura l-ġdida u l-prioritajiet tal-politika ta' koeżjoni ta' l-Unjoni huma kkondizzjonati mit-tkabbir, kif ukoll mill-limitazzjoni tar-riżorsi disponibbli, u mhux mit-tneħħija tad-differenzi kbar reġjonali u soċjali. Għalhekk, ċerti Stati membri u reġjuni, li kienu s'issa qed jibbenefikaw b'mod importanti mill-politika ta' koeżjoni Ewropea, se jieqfu bil-mod il-mod milli jkunu eliġibbli għal parti sostanzjali ta' l-instrumenti disponibbli. Evidentement, dan ma jfissirx li huma leħqu l-livell ta' żvilupp u ta' koeżjoni mixtieqa, u għalhekk hu ġġustifikat li huma jkunu l-mira ta' attenzjoni partikulari fl-istruttura tal-policies nazzjonali.

Brussel, 30 ta' Ġunju 2004.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Roger BRIESCH